

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Освітня програма чинна з 2017 р.
затверджена рішенням вченої ради ДДПУ
(протокол №1 від 30.08.2017р)
(наказ по ДДПУ № 728 від «31» 08 2017 р.)

ОНОВЛЕНО ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПЕРЕГЛЯДУ
Голова вченої ради С. О. Омельченко
(протокол вченої ради № 1 від 30.08.2021 р.)

Зводиться в дію з «01» 09 2021 р.
Ректор С. О. Омельченко
(наказ по ДДПУ № 509 від 30.08.2021 р.)

ОСВІТНЯ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА) ПРОГРАМА

«СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта

ПЕРЕДМОВА

«Спеціальна освіта»

першого (бакалаврського) рівня

I. Розроблена відповідно до Стандарту спеціальності 016 Спеціальна освіта, затвердженої МОН України, наказ №799 від 16.06.2020.

II. **Розробники освітньої програми** – робоча група кафедри спеціальної педагогіки та інклюзії у складі:

Науково-педагогічні працівники, які працюють в ДДПУ за основним місцем роботи:

1. Татяничикова Ірина Володимирівна, – **гарант освітньої програми**, диплом про вищу освіту - спеціаліст, за спеціальністю «Олігофренопедагогіка і логопедія» (Б-І № 601875 від 20 червня 1978р.), доктор педагогічних наук зі спеціальності 13.00.03 – корекційна педагогіка ДД № 005275 від 25.02.2016 р., доцент кафедри методик корекційного навчання (ДЦ № 007037 від 18.02.2003р.), професор кафедри спеціальної педагогіки та інклюзії.
Стаж науково-педагогічної роботи – 36 р.
2. Мамічева Олена Володимирівна, диплом про вищу освіту - спеціаліст за спеціальністю «Дефектологія. Олігофренопедагогіка та логопедія» (ЛС ВЕН№001125 від 06.1996 р.) , доктор психологічних наук зі спеціальності 19.00.01 – загальна психологія, історія психології (ДД № 008836 від 10.11.2010 р.), професор кафедри логопедії та спеціальної психології (12 ПР № 008695 від 31.05. 2013 р.), професор.
Стаж науково-педагогічної роботи – 24 р.
3. Кузнецова Тетяна Григорівна, диплом про вищу освіту - спеціаліст за спеціальністю «Олігофренопедагогіка і логопедія» (Г-П № 031798 від 23 червня 1984 р.), кандидат педагогічних наук зі спеціальності 13.00.03 – Корекційна педагогіка (ДК № 005796 від 09.02.2000), доцент кафедри корекційної педагогіки та спеціальної психології (ДЦ № 005210 від 20.06.2002 р.), доцент кафедри спеціальної педагогіки та інклюзії.
Стаж науково- педагогічної роботи – 31р.
4. Омельченко Марина Сергіївна, диплом про вищу освіту – магістр за спеціальністю «Дефектологія» (НК № 37242614 від 01.07.2009 р.), кандидат педагогічних наук зі спеціальності 13.00.03 – Корекційна педагогіка (ДД № 012258 від 01.03.2013 р), доцент кафедри спеціальної педагогіки та інклюзії.
Стаж науково-педагогічної роботи – 9 р.

СТЕЙКХОЛДЕРИ, включені до робочої групи:

1. Ушкалова Нана Вікторівна, директорка спеціальної школи № 23 Донецької обласної ради (*роботодавець*).
2. Борисова Олена Вікторівна – в.о. директорка Слов'янської спеціальної школи № 41 Донецької обласної ради. (*роботодавець*).
3. Олійников Ігор Миколайович, директор Миколаївської спеціальної школи №7 Донецької обласної ради.
4. Сергієнко Юлія Олександрівна, директорка Комунального закладу «Донецький обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями» (м.Слов'янськ, Донецької обл.)
5. Свідлова Тетяна Євгенівна, завідувачка КЗ ДНЗ (ясла-садок) компенсуючого типу №16 «Рушничок» Слов'янської міської ради Донецької області (*роботодавець*).
6. Бондарчук Анна Вікторівна (здобувачка ОП «Спеціальна освіта» спеціальності 016 Спеціальна освіта 3 курс, *д.ф.н.*).
7. Дерев'янку Олена Олегівна – випускниця спеціальності «Дефектологія» 2010 року випуску.
8. Рябчук Катерина Ігорівна – випускниця спеціальності 016 Спеціальна освіта 2019 року випуску.
9. Козлова Олена Володимирівна, вчителька української мови та літератури, зарубіжної літератури, заслужена вчителька України, вчителька вищої категорії, вчителька-методист спеціальної школи №23 Донецької обласної ради (*фахівець, практик*).
10. Горобець Ірина Василівна, вчителька-дефектолог КЗ ДНЗ ясла-садка компенсуючого типу №16 «Рушничок» Слов'янської міської ради Донецької області (*фахівець, практик*).

Рецензенти освітньої програми:

1. Ушкалова Нана Вікторівна, директорка спеціальної школи № 23 Донецької обласної ради.
2. Свідлова Тетяна Євгенівна, завідувачка КЗ ДНЗ (ясла-садок) компенсуючого типу №16 «Рушничок» Слов'янської міської ради Донецької області.

Рецензії-відгуки додаються.

Нормативні документи, на підставі яких розроблено освітню програму:

1. Положення «Про освітні програми ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».
2. Закон України «Про освіту».
3. Закон України «Про вищу освіту».
4. Постанова КМУ від 30.12.2015 №1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» зі змінами, внесеними постановою КМУ № 347 від 10.05.2018 р.
5. Постанова КМУ від 29.04.2015 №266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», зі змінами згідно пост. КМУ від 27.09.2016 №674, від 01.02.2017 №53.
6. Постанова КМУ від 23.11.2011 №1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» зі змінами, внесеними згідно з пост. КМУ №509 від 12.06.2019.
7. Наказ МОН України від 11.07.2019 №977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
8. Стандарт вищої освіти [Електронний ресурс]. – <https://mon.gov.ua>
9. Стандарт спеціальності 016 Спеціальна освіта, затверджено МОН України, наказ №799 від 16.06.2020.
10. З урахуванням вивченого досвіду інших ЗВО:
 - ОП «Корекційна та інклюзивна освіта» спеціальність 016 Спеціальна освіта, першого рівня вищої освіти (бакалаврського), ЗВО Харківський національний педагогічний університет ім. Г. М. Сковороди, 2019 р.
 - ОП «Спеціальна освіта (Логопедія. Спеціальна психологія)» першого рівня вищої освіти (бакалаврського), ЗВО Полтавський державний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, 2020 р.
 - ОП «Спеціальна освіта» спеціальність 016 Спеціальна освіта, першого рівня вищої освіти (бакалаврського), ЗВО Херсонський державний університет, 2018 р.
 - ОП «Спеціальна освіта» спеціальність 016 Спеціальна освіта, першого рівня вищої освіти (бакалаврського), ЗВО Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2019 р.

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ
«Спеціальна освіта»
Першого (бакалаврського) рівня
Спеціальності 016 Спеціальна освіта

1 - ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет» Факультет спеціальної освіти; Кафедра логопедії та спеціальної психології
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь бакалавра Кваліфікація: бакалавр спеціальної освіти. Учитель-дефектолог. Вихователь дітей з вадами психофізичного розвитку. Асистент учителя загальноосвітнього навчального закладу з інклюзивним та інтегрованим навчанням.
Офіційна назва освітньої програми	«Спеціальна освіта»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний. Обсяг освітньої програми: на базі повної загальної середньої освіти – 240 кредитів ЄКТС, нормативний термін навчання – 3 р.10 м.
Наявність акредитації	Освітня (освітньо-професійна) програма «Спеціальна освіта» за спеціальністю 016 Спеціальна освіта акредитована АКУ України (протокол № 130 від 12 червня 2018 р.) Наказ МОН України від 20.06.2018 р. №662. Сертифікат: УД № 05005634. Період акредитації (<i>термін дії сертифікату</i>) – до 1 липня 2028 р.
Цикл/рівень	FQ-ЕНЕА – перший цикл, QF-LLL – 6 рівень, НРК України – 6 рівень;
Передумови	Приєм (зарахування) осіб здійснюється на базі повної загальної середньої освіти, на конкурсній основі за результатами сертифікатів ЗНО із переліку конкурсних предметів, визначених Умовами вступу до ЗВО України та Правилами прийому до ДДПУ в 2020 р., або за результатами екзаменів із конкурсних предметів (для категорії осіб, яким надано таке право Умовами вступу до ЗВО України); на базі ОР молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) – за результатами вступних випробувань із конкурсних предметів згідно з Умовами вступу до ЗВО України та Правилами прийому до ДДПУ в 2020 р.
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	На період акредитації: до 01.07.2028 р. (з можливістю внесення змін)
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої	Вебсайт ДДПУ – www.ddpu.edu.ua . Сторінки «Абітурієнту»,

програми	«Студенту».
2 — Мета освітньої програми	
Створення цілісної системи підготовки висококваліфікованих фахівців зі спеціальної освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта галузі знань 01 Освіта, здатних розв'язувати найактуальніші проблеми сучасної спеціальної освіти, корекційної педагогіки, спеціальної психології та логопедії, проводити наукові дослідження, що вимагають глибоких фундаментальних дисциплінарних знань, творчого мислення, навичок роботи із сучасними корекційними технологіями. Надання освітніх послуг із широким доступом до працевлаштування.	
3 — Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	<p>Галузь знань 01 – Освіта Спеціальність 016 Спеціальна освіта. Зорієнтовано на вивчення циклу дисциплін зі спеціальної (шкільної та дошкільної) педагогіки, психології та логопедії, методик корекційного навчання.</p> <p>Зміст теоретичних знань: теоретичні засади корекційно-педагогічного процесу, що визначені Держстандартом, в тому числі й теоретичні основи наукових галузей, які відповідають підготовці фахівця зі спеціальної освіти.</p> <p>Мета навчання: набуття академічної (професійної) кваліфікації для фахівця спеціальної освіти у загальноосвітніх, загальноосвітніх закладів з інклюзивним та інтегрованим навчанням, загальноосвітніх спеціальних закладах.</p> <p>Об'єкт вивчення: є цілісний корекційно-педагогічний і навчально-реабілітаційний процеси, зокрема, методичні системи попередження і подолання порушень психічного і (або) фізичного розвитку та корекційного навчання і виховання осіб з порушеннями психофізичного розвитку, способи організації практичної та теоретичної взаємодії учасників освітнього корекційного процесу, зумовлені закономірностями та особливостями змісту корекційно-педагогічної діяльності.</p> <p>Предмет вивчення (філософські, загальнонаукові, педагогічні засади спеціальної освіти; актуальні проблеми корекційного навчально-виховного процесу, інноваційної корекційної діяльності; сучасні підходи до організації діагностичного, реабілітаційного, консультативно-просвітницького і корекційного процесу).</p> <p>Методи, методики та технології: здобувач вищої освіти має оволодіти системою методів і засобів, які застосовуються у суміжних науках та методів і засобів, які застосовуються в теорії й методиці організації корекційно-реабілітаційного навчально-виховного процесу, набути досвід застосування їх на практиці.</p> <p>Інструменти та обладнання: набуття методик корекційного навчання і виховання; вмінь і навичок використання інструментів і обладнання, інформаційно-комунікативних технологій, необхідних в освітньому корекційному навчально-виховному процесі.</p>
Орієнтація освітньої	Освітньо-професійна програма для бакалавра.

програми	Має академічну та прикладну орієнтацію.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна освіта в галузі спеціальної педагогіки та психології, логопедії, методик корекційного навчання та виховання в загальноосвітніх спеціальних закладах та загальноосвітніх закладах з інклюзивною формою навчання з вибіркоким освітнім компонентом, представленим для можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії студента. Передбачає загальну та фахову (професійно-практичну) підготовку, педагогічну та психологічну підготовку здобувачів до професійної діяльності в закладах: спеціальних закладах освіти, спеціальних дошкільних навчальних закладах, загальноосвітніх закладах з інклюзивною формою навчання. Ключові слова: спеціальна педагогіка, спеціальна психологія, логопедія, технології корекційного навчання, спеціальні заклади освіти, інклюзивна форма навчання, корекційний педагог, асистент вчителя.
Особливості програми	Стандартизована відповідно до Стандарту вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта, затверджено Наказом МОН України №799 від 16.06.2020, який визначає підготовку випускників до впровадження новітніх педагогічних та інформаційних технологій в професійній діяльності. Програма передбачає підготовку випускників до впровадження новітніх технологій корекційного навчання та виховання в професійній діяльності (спеціальна та інклюзивна освіта). Вимагає спеціальної практики у спеціальних та інклюзивних закладах освіти.
Унікальність програми	Містить інтегровані вибіркокі компоненти (спеціальна педагогіка: шкільна та дошкільна, спеціальна психологія, методики спеціального та інклюзивного навчання), опанування якими створюють умови для розширення кваліфікаційних можливостей здобувача. Передбачає можливість практичної роботи у закладах освіти спеціального та інтегрованого навчання. Можливим є скорочений термін навчання у разі вступу на базі молодшого бакалавра/молодшого спеціаліста за відповідною або спорідненою спеціальністю.
4 — Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Сфера працевлаштування – загальноосвітні і спеціальні заклади дошкільної та середньої освіти, позашкільні заклади освіти, дошкільні заклади, інклюзивно-ресурсні та реабілітаційні центри. Заклади системи МОН, МОЗ, Міністерства соціальної політики тощо. Професійні назви робіт: - код КП 2330, код ЗКППТР 25160 Вчитель-дефектолог; - код КП 2332 Вихователь дошкільного навчального закладу; - код КП 3330, 3340 асистент вчителя з корекційної освіти, асистент вчителя-логопеда, асистент вчителя-реабілітолога, асистент вчителя-дефектолога, асистент вихователя дошкільного навчального закладу, асистент

	вихователя соціального по роботі з дітьми-інвалідами (згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України: Класифікатор професій ДК 003:2010).		
Подальше навчання	Здобуття ступеня бакалавра спеціальної освіти має право на подальше продовження навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти. Набуття кваліфікації за іншими спеціалізаціями в системі післядипломної освіти. Допуск до професії – наявність академічної і професійної кваліфікації, підтверджена документом про вищу освіту Вступ на освітньо-професійну та освітньо-наукову програми підготовки і здобуття освітнього ступеня магістра.		
5 — Викладання та оцінювання			
Викладання та навчання	Основні підходи, методи та технології, які використовуються в освітній програмі: студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання через лабораторну практику тощо.		
Оцінювання	<p><i>Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за національною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно; зараховано/незараховано) та за накопичувальною бально-рейтинговою системою (100-бальною), що передбачає оцінювання студентів за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованої на опанування навчального навантаження з освітньої програми.</i></p> <p>Шкала оцінювання в ДДПУ: відмінно – 90 – 100 б.; добре – 89 – 75 б.; задовільно – 60 – 74 б.; незадовільно – 26 – 59 б.; неприйнятно – 0 – 25 б.</p> <p>Види контролю: поточний контроль, поетапний, модульний, підсумковий контроль.</p> <p>Форми контролю: усне та письмове опитування, тестові завдання, есе, презентації, практика.</p>		
6 — Програмні компетентності			
Інтегральна компетентність			
ІК.	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі професійної діяльності (корекційній навчально-виховній, навчально-реабілітаційній), що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов		
Знання	Уміння	Комунікація	Автономність і відповідальність
Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної	Розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що	Донесення до фахівців і не фахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного	Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачених умовах.

діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень.	передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів.	досвіду в галузі професійної діяльності. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію.	
Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності.		Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію.	Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.
Загальні компетентності (ЗК)			
	ЗК-1. Особистісні:		
ЗК-1.1.	Світоглядна компетентність. Здатність до розуміння предметної області професійної діяльності; володіння науковим світоглядом; знання основних теорій, концепцій, вчень, які формують наукову картину світу; вміння відстоювати власні стратегії професійної діяльності.		
ЗК-1.2.	Морально-етична компетентність. Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики вчителя початкової школи), (знання основних моральних норм, етичних та етикетних правил; досвід дотримання набутих моральних норм, етичних та етикетних правил у власній повсякденній і професійній діяльності).		
ЗК-1.3.	Функціонально-поведінкова компетентність в спеціальній освіті. Здатність до виконання власних професійно-функціональних обов'язків; уміння дотримуватись норм загальнолюдського і професійного етикету; здатність виявляти чесність, порядність, принциповість, толерантність під час освітньої та професійної діяльності; досвід відповідального і сумлінного ставлення до виконання своїх професійних обов'язків).		
ЗК-1.4.	Соціокультурна. Здатність застосовувати знання, пов'язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування у соціальних ситуаціях, розуміння соціального контексту художніх творів. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції фахівця-дефектолога, вихователя дітей із порушеннями психофізичного розвитку, асистента вчителя. Здатність до цінування та повага до різноманітності і мультикультурності; надання рівних можливостей учням різних національностей та різних розумових здібностей, толерантне ставлення до їхньої культурної спадщини, індивідуальних особливостей. Знання найвидатніших культурних здобутків України; уміння застосовувати культурологічні знання на практиці; естетичний досвід.		

ЗК-1.5.	Міжособистісна взаємодія. Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, дітьми без та з порушеннями психофізичного розвитку та їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного вирішення корекційно-педагогічних і навчально-реабілітаційних ситуацій і конфліктів. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності. Здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань.
ЗК-1.6.	Адаптивна. Здатність до адаптації в корекційно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають корекційне навчання, розвиток і виховання та навчальну реабілітацію дітей дошкільного, шкільного віку і підлітків, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією школи й колегами.
ЗК-1.7.	Рефлексивна. Здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє ефективності корекційно-реабілітаційного процесу, розвитку й саморозвитку особи з порушеннями психофізичного розвитку, творчому підході до корекційно-реабілітаційного навчально-виховного процесу в спеціальних і загальноосвітніх закладах, навчально-реабілітаційних центрах. Здатність оцінювати результати корекційно-педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності корекційного процесу в закладах Міністерства освіти і науки, Міністерства охорони здоров'я і Міністерства соціальної політики; здатність до корекційно-педагогічної і навчально-реабілітаційної рефлексії.
ЗК-2. Соціальні:	
ЗК-2.1.	Громадянська компетентність. Здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства. Здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян, зокрема осіб із порушеннями психофізичного розвитку; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України, (знання конституційних прав і обов'язків; вміння налагоджувати міжособистісні відносини; досвід соціальної взаємодії у процесі навчальної і професійної діяльності).
ЗК-3. Інструментальні:	
ЗК-3.1.	Комунікативна компетентність. Здатність спілкуватися державною мовою та володіння необхідним лексичним мінімумом іноземних мов в межах потреби своєї професійної діяльності. Знання основних способів і засобів міжособистісної комунікації, стилів мовлення, практичний досвід комунікації різними мовами; вміння постійно збагачувати власне мовлення, налагоджувати професійну і педагогічну комунікацію, застосовувати інформаційно-комунікативні технології в спеціальності.
ЗК-3.2.	Дослідницько-праксеологічна компетентність. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі корекційно-педагогічної діяльності. Знання основних методів наукового пошуку; вміння узагальнювати отримані результати, обробляти та аналізувати інформації з різних джерел, оформлювати і презентувати результати наукової діяльності відповідно вимог в процесі корекційно-педагогічної та навчально-реабілітаційної діяльності.
ЗК-3.3.	Здоров'язбережувальна компетентність. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих. Здатність застосовувати знання, вміння, цінності і досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я

	та здорового способу життя, готовність до здоров'язбережувальної діяльності в корекційно-освітньому, навчально-реабілітаційному середовищі та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя дітей з особливими освітніми потребами.
ЗК-3.4.	Інформаційно-комунікаційна (відповідно нозології). Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій, невербальних засобів комунікації з урахуванням психофізичного порушення дитини задля розв'язання абілітаційних, корекційних, реабілітаційних і комунікативно-мовленнєвих задач у професійній діяльності фахівця-дефектолога, вихователя, асистента вчителя й у повсякденному житті.
ЗК-3.5.	Загальнонавчальна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання дітей дошкільного і шкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку; чинним нормативним забезпеченням спеціальної освіти тощо.
ЗК-3.6.	Інформаційно-аналітична. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема корекційно-педагогічної (за всіма нозологіями), з різних джерел та формулювання логічних висновків.
Фахові компетентності (ФК)	
ФК.-1	Теоретико-методологічна. Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з обмеженими психофізичними можливостями; здатність відстоювати власні корекційно-педагогічні, навчально-реабілітаційні переконання, дотримуватись їх у житті та професійній діяльності.
ФК.-2	Спеціально-методична (відповідно нозології). Здатність до застосування психолого-педагогічних, корекційно-методичних та фахових знань; вміння відбирати і систематизувати діагностичний, корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей тих, хто навчається; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби реабілітації і корекційного навчання та виховання; досвід організації корекційно-педагогічного і навчально-реабілітаційного процесів; формування системи дидактико-методичних знань і умінь; здатність удосконалювати власну професійну діяльність. Здатність здійснювати освітньо-корекційний процес з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб осіб з порушеннями розвитку (мовлення, слуху, зору, інтелекту, опорно-рухового апарату тощо) в спеціальних та інклюзивних дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах; реабілітаційних установах тощо.
ФК.-3	Комунікативно-педагогічна (відповідно нозології). Здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування; здатність налагоджувати продуктивну професійно-корекційну і навчально-реабілітаційну взаємодію, суб'єкт-суб'єктну комунікацію.
ФК.-4	Проектувальна (загальна та з урахуванням нозології). Здатність до застосування знань основних видів і технологічних підходів до планування власної професійно-корекційної діяльності відповідно до порушень психофізичного розвитку та з урахуванням індивідуальних та вікових особливостей особи; вміння здійснювати поточне планування, визначати умови

	його практичної реалізації, вміння планувати, організовувати і результативно здійснювати корекційно-педагогічний процес у загальноосвітніх та спеціальних закладах освіти з інклюзивним та інтегрованим навчанням з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного та шкільного віку.
ФК.-5	Організаційна (відповідно нозології) Здатність до застосування знань основних правил організації навчального, корекційного, навчально-реабілітаційного процесів; вміння раціонально організувати власну корекційно-педагогічну діяльність, самостійно контролювати її результативність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних корекційно-педагогічних технологій.
ФК.-6	Психологічна компетентність (відповідно нозології). Здатність до застосування сучасних знань про особливості розвитку дитини як суб'єктів навчального, корекційно-освітнього і навчально-реабілітаційного процесів на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку і дизонтогенезу. Складниками психологічної компетентності є диференціально-психологічна, спеціально-психологічна, нейропсихологічна, психолінгвістична тощо. Здатність до застосування знань про психологічні механізми навчання та виховання дитини задля забезпечення спрямованої соціалізації та інтеграції особистості з порушеннями психофізичного розвитку.
ФК.-7	Медико-біологічна компетентність (загальна та відповідно до нозології). Здатність до застосування професійних медико-біологічних знань і практичних умінь і навичок, які є теоретичними основами побудови змісту корекційного, навчально-реабілітаційного процесу відповідної освітньої галузі. Здатність оцінити структуру дефекту при психофізичних порушеннях (мовлення, інтелекту, функцій опорно-рухових та сенсорних систем); потенційні можливості розвитку різних сторін особистості кожної з категорії дітей з такими вадами; здатність оцінити клініко-фізіологічні особливості і закономірності фізичного і психічного розвитку дітей з мовленнєвими, сенсорним, інтелектуальними порушеннями. Складниками медико-біологічної компетентності є анатомо-фізіологічна, генетична, неврологічна, клінічна, психопатологічна.
ФК.-8	Корекційно-зорієнтована компетентність. Здатність виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання вад психофізичного розвитку дітей з психофізичними порушеннями (залежно від нозології) у навчально-виховному, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчально-виховної діяльності. Володіння засобами та методами корекції пізнавальних психічних процесів, мовлення, сенсорних порушень, порушень опорно-рухових функцій, емоційно-вольової сфери в процесі виховання дітей. Здатність корекційно спрямовувати діяльність дитячого колективу, в якому є дитина/діти з психофізичними порушеннями. Здатність організувати інклюзивний дитячий колектив, створювати в ньому умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої суспільної інтеграції. Здатність здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з інвалідністю в різних типах закладів підпорядкованих МОН, МООЗ, Мін. праці та соціальної політики.
7 - Програмні результати навчання	
ПРН 1	Знає сучасні теоретичні основи предметної спеціалізації, здатний застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження в професійній

	діяльності.
ПРН 2	Володіє знаннями в галузі спеціальної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій;
ПРН 3	Знає сучасні методи діагностики психічного і фізичного розвитку дитини дошкільного і шкільного віку.
ПРН 4	Здатний планувати корекційно-педагогічний процес у загальноосвітніх закладах, забезпечувати його реалізацію та оцінку отриманих результатів.
ПРН 5	Здатний до застосування в освітньому процесі сучасних корекційно-педагогічних технологій.
ПРН 6	Володіє знаннями сучасної методики і освітніх технологій для забезпечення якості оволодіння навчальними досягненнями.
ПРН 7	Здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.
ПРН 8	Здатний організувати і проводити психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку.
ПРН 9	Здатний вирішувати питання, пов'язані з комплектуванням та організацією діяльності спеціальних навчально-виховних закладів, здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, інтелекту, зору, слуху, опорно-рухових функцій і проводити з ними навчальну, корекційно-педагогічну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходів.
ПРН 10	Здатний здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями психофізичного розвитку, планувати та проводити з ними корекційно-розвивальну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу.
ПРН 11	Здатний сприяти соціальній адаптації дітей з порушеннями психофізичного розвитку; готувати їх до суспільної та виробничої діяльності.
ПРН 12	Здатний організувати колектив дітей з порушеннями психофізичного розвитку та інтегрованого колективу.
ПРН 13	Здатний здійснювати педагогічний супровід дітей з особливостями психофізичного розвитку в ролі асистента вчителя інклюзивного класу.
ПРН 14	Здатний використовувати різноманітні методи та форми виховної роботи, прогресивні прийоми керівництва навчальною, трудовою та суспільною діяльністю учнів.
ПРН 15	Здатний використовувати сучасні технічні засоби навчання і виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку відповідно до нозології, спеціальну апаратуру, комп'ютерні програми та ін.
ПРН 16	Здатний співпрацювати з батьками дітей, особами, які їх замінюють, спеціалістами інших галузей (медиками, психологами, вчителями, вихователями).
ПРН 17	Здатний систематично підвищувати свою професійну компетентність.
ПРН 18	Здатний застосовувати найновіші досягнення в спеціальній освіті, здійснювати науково-дослідницьку та методичну діяльність;
ПРН 19	Здатний застосовувати методи діагностування досягнень учнів, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.

ПРН 20	Здатний забезпечувати охорону життя і здоров'я учнів у корекційному навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.
ПРН 21	Дотримується у своїй діяльності сучасних принципів толерантності, діалогу і співробітництва.
ПРН 22	Володіти культурою спілкування, його формами, способами, вербальними і невербальними засобами.
ПРН 23	Здатний аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів.
ПРН 24	Здатний створювати рівноправний і справедливий клімат у корекційно-педагогічному та інклюзивному середовищі.

8 — Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	<p>Підготовку за ОП здійснює випускова кафедра спеціальної педагогіки та інклюзії, до складу якої входять 5 НПП, з них – 1 доктор наук, проф., 2 – канд. наук, доц., 2 – асистенти.</p> <p>Освітній процес за ОП здійснюють 44 викладача.</p> <p>82 % науково-педагогічних працівників, задіяних до викладання професійно-орієнтованих дисциплін, мають наукові ступені та вчені звання за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» чи спорідненими спеціальностями.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Наявна матеріально-технічна база повністю дозволяє забезпечити успішну організацію освітнього процесу за ОП «Спеціальна освіта».</p> <p>Загальна площа аудиторного фонду факультету спеціальної освіти, де реалізується ОП, складає 1076,8 м².</p> <p>Забезпечення навчальними приміщеннями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лекційних приміщень – 8 (№704, №801, №802, №803, №806, №815, №818, №824а); - приміщень для практичних занять – 10 (№717, №808, №812, №813, №814, №814а, №820, №821, №822, №825); - спеціалізованих лабораторій (лабораторій) – 11 (№704, №801, №813, №717, №808, №501, №515, №516, №307, №322, №603); - комп'ютерних класів – 3 (№501, №515, №516). <p>30 % аудиторій мають мультимедійне обладнання (№704, №717, № 801, №806, №808, №307, №322, №603, №628).</p> <p>Кількість ПК для студентів спеціальності становить – 40 одиниць.</p> <p>Усі навчальні аудиторії під'єднані до мережі Інтернет та локальної мережі університету.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення достатнє для забезпечення освітнього процесу за ОП «Спеціальна освіта» рівня ВО бакалавр спеціальності 016 Спеціальна освіта.</p> <p><u>Усі дисципліни навчального плану ОП забезпечені:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> а) силабусами; б) навчально-методичними комплексами дисциплін: <ul style="list-style-type: none"> - робочими програмами навчальних дисциплін; - завданнями та методичними рекомендаціями до практичних робіт; - завданнями для організації самостійної роботи студентів; - завданнями для поточного та підсумкового контролю; - робочими програмами практичної підготовки;

	<ul style="list-style-type: none"> - методичними вказівками та тематикою курсових робіт; - матеріалами для проведення підсумкової атестації; в) підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками; г) фаховими періодичними виданнями. <p>Підтримується в актуальному стані:</p> <ul style="list-style-type: none"> - офіційний сайт ДДПУ – http://ddpu.edu.ua; - інформаційний ресурс – офіційна сторінка факультету. - діють точки доступу WiFi; - упроваджена система дистанційного навчання Moodle; - електронна бібліотека, електронний архів-репозиторій.
9 - Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Можлива: відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у ДДПУ та за умови укладання двосторонніх угод між ДДПУ та закладами-партнерами України
Міжнародна кредитна мобільність	Можлива: відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у ДДПУ та за умови укладання двосторонніх угод між ДДПУ та іноземними закладами-партнерами
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	-

2. Перелік освітніх компонентів (ОК) освітньої програми «Спеціальна освіта» освітнього рівня бакалавр

2.1. Перелік освітніх компонентів ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк.контролю	Семестр
1	2	3	4	5
Обов'язкові компоненти ОП				
ОК 1	Українська мова (за професійним спрямуванням)	5	Залік /Екзамен	2
ОК 2	Історія України	4	Екзамен	1
ОК 3	Історія української культури	4	Екзамен	2
ОК 4	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	7	Екзамен/ Екзамен	2,4
ОК 5	Філософія (філософія, релігієзнавство, логіка)	6	Залік/екзамен	4,3
ОК 6	Фізичне виховання	-	Залік/диф.залік/ залік/диф.залік	1,2д,3,4д
ОК 7	Основи безпеки життєдіяльності та охорони праці	4	Екзамен	2
ОК 8	Основи медичних знань та цивільного	3	Диф.залік	5

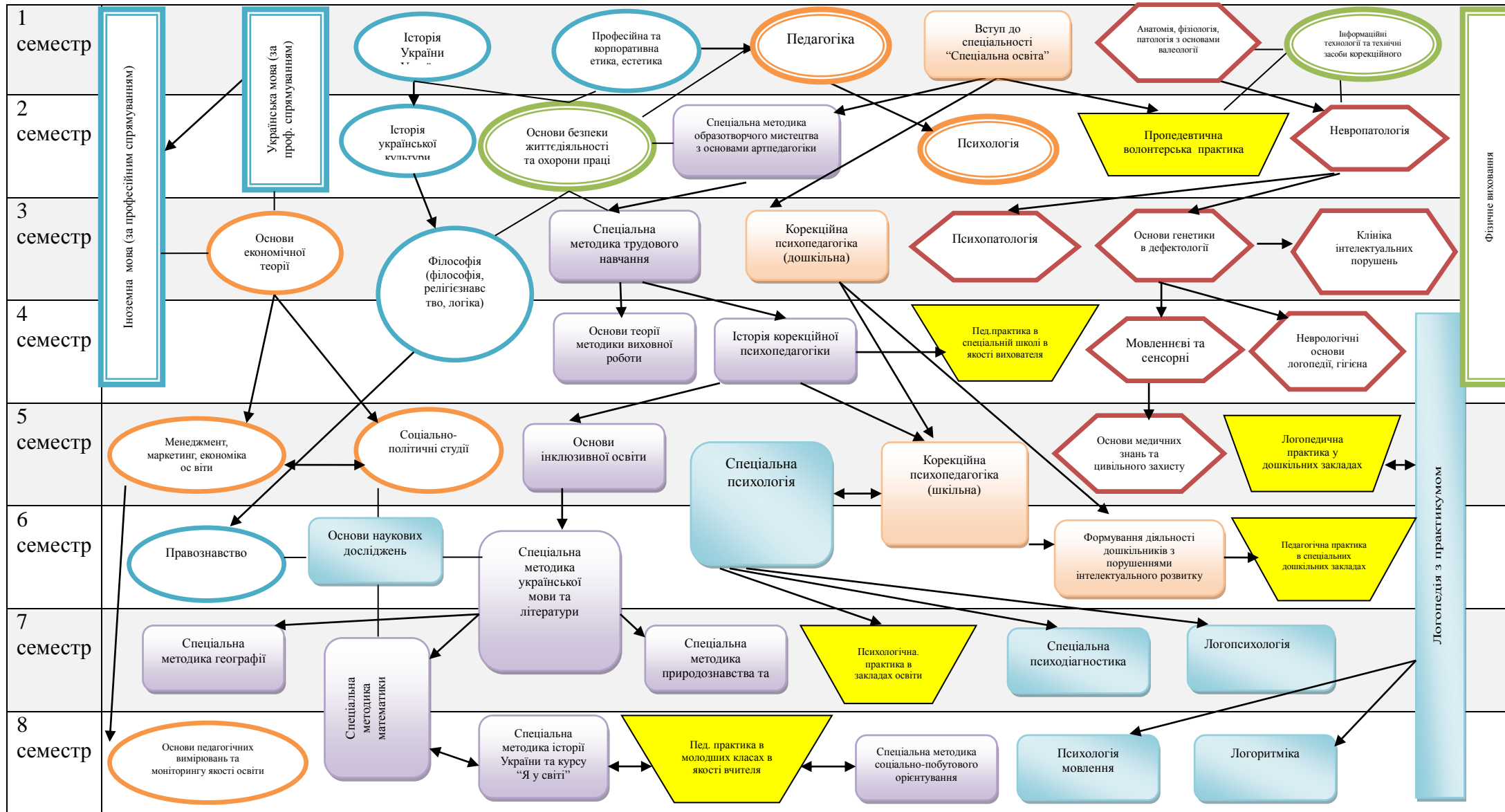
Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк.контролю	Семестр
1	2	3	4	5
	захисту			
ОК 9	Інформаційні технології та технічні засоби корекційного навчання	3	Залік	1
ОК 10	Педагогічна практика в спеціальній школі в якості вихователя	3		4
ОК 11	Логопедична практика у дошкільних закладах	4,5		5
ОК 12	Педагогіка	5	Екзамен	1
ОК 13	Психологія	5	Екзамен	2
ОК 14	Основи генетики в дефектології	3,5	Залік	3
ОК 15	Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта» та педагогічна деонтологія і волонтерська діяльність	6	Екзамен	1
ОК 16	Анатомія, фізіологія, патологія з основами валеології	4	Екзамен	1
ОК 17	Невропатологія	4,5	Екзамен	2
ОК 18	Психопатологія	4	Екзамен	3
ОК 19	Клініка інтелектуальних порушень	4	Екзамен	3
ОК 20	Спеціальна психологія	7,5	залік/екзамен	6,5
ОК 21	Спеціальна педагогіка (шкільна)	8	залік/екзамен	6,5
ОК 22	Історія спеціальної педагогіки	4	Екзамен	4
ОК 23	Неврологічні основи логопедії, гігієна дітей та підлітків	4	Залік	4
ОК 24	Логопедія з практикумом	20	залік/екзамен/залік/екзамен/екзамен	5,7,8,4,6
ОК 25	Логоритміка	3	Залік	8
ОК 26	Спеціальна методика української мови та літератури	7,5	залік/екзамен	7,6
ОК	Спеціальна методика математики	8	залік/екзамен	8,7

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк.контролю	Семестр
1	2	3	4	5
27				
ОК 28	Спеціальна методика історії України та курсу “Я у світі”	3	Залік	8
ОК 29	Спеціальна методика географії	3	Залік	7
ОК 30	Спеціальна методика природознавства та побутової фізики і хімії	3	Залік	7
ОК 31	Спеціальна методика соціально-побутового орієнтування	4	Екзамен	8
ОК 32	Формування діяльності дошкільників з порушеннями інтелектуального розвитку	3	Залік	6
ОК 33	Спеціальна методика трудового навчання	5	Залік	3
ОК 34	Спеціальна методика образотворчого мистецтва з основами артпедагогіки	6	Екзамен	2
ОК 35	Психологічна практика в закладах освіти	4,5		7
ОК 36	Педагогічна практика в молодших класах в якості вчителя	6		8
Загальний обсяг обов'язкових компонент		179	22/24	
Вибіркові компоненти ОП				
Вибірковий блок 1				
ВБ 1.1.	Професійна та корпоративна етика, естетика	3	Залік	1
	Основи етики та естетики			1
ВБ 1.2	Правознавство	3	Залік	6
	Основи конституційного права			6
ВБ 1.3	Основи наукових досліджень	3	Залік	6
	Психологічні основи вивчення дітей з порушеннями поведінки та комунікативної функції мовлення			6
ВБ 1.4	Педагогічна практика в спеціальних дошкільних закладах	6		6
ВБ 1.5	Основи інклюзивної освіти	4	Екзамен	5
	Корекційні технології інклюзивного навчання			5
ВБ	Основи педагогічних вимірювань та	3	Залік	8

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк.контролю	Семестр
1	2	3	4	5
1.6	моніторингу якості освіти			8
	Математичні методи в педагогічних дослідженнях			
ВБ 1.7	Менеджмент, маркетинг, економіка освіти	3	Залік	5
	Державна освітня політика			
ВБ 1.8	Спеціальна педагогіка (дошкільна)	5	Екзамен	3
	Дошкільна олігофренопедагогіка			
ВБ 1.9	Спеціальна психодіагностика	3	Залік	7
	Відбір дітей у спеціальні освітні заклади			
ВБ 1.10	Логопсихологія	5	Екзамен	7
	Психологія дитини з мовленнєвою патологією			
ВБ 1.11	Основи теорії і методики виховної роботи	5	Екзамен	4
	Особистісно-орієнтовний підхід у навчально-виховному процесі спеціальної школи			
Вибірковий блок 2				
ВБ 2.1	Соціально-політичні студії	4	Залік	5
	Основи демократії			5
ВБ 2.2	Основи економічної теорії	3	Залік	3
	Державне регулювання в економіці			3
ВБ 2.3	Пропедевтична волонтерська практика	3		2
ВБ 2.4	Мовленнєві та сенсорні системи та їх порушення	5	Екзамен	4
	Розвиток зв'язного мовлення дітей з ТПМ			
ВБ 2.5	Психологія мовлення	3	Екзамен	8
	Сучасні вимоги до діагностики складних видів мовленнєвої патології			
Загальний обсяг вибірових компонент:		61	8/6	

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк.контролю	Семестр
1	2	3	4	5
ЗАГАЛЬНИЙ ПРОГРАМИ	ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ	240	30/30	

2.3. Структурно-логічна схема ОП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми «Спеціальна освіта» спеціальності 016 Спеціальна освіта освітнього рівня бакалавр проводиться у формі *комплексного атестаційного іспиту* – з обов'язковим урахуванням вимог *Стандарту спеціальності*.

Вимоги до атестаційного іспиту

Атестаційний іспит за спеціальністю 016 Спеціальна освіта перевіряє досягнення програмних результатів навчання, визначених освітньою програмою. Комплексний атестаційний іспит за спеціальністю 016 Спеціальна освіта включає питання з таких навчальних дисциплін: корекційна психопедагогіка, технології корекційного навчання, спеціальна психологія, логопедія.

Структура білету Комплексного атестаційного іспиту передбачає виконання тестових завдань (кількість 30 тестів). Тестові завдання передбачають відповіді на знання питань вище зазначених дисциплін. У кожному білеті (тестовому завданні № ...) представлено тести різних видів: відкритої форми (на 1 відповідь, на 2 відповіді, на декілька відповідей); закритої форми; тести на перехресне знаходження правильних відповідей; тести на визначення спеціальних термінів; тести на доповнення або закінчення речення; тести на доповнення відсутніх компонентів тощо. Виконання кожного тесту передбачає певну кількість балів. Загальна кількість набраних здобувачами балів складає 100.

Зразок екзаменаційного білету (тестового завдання) додається до програми.

Атестація завершується видачою документа встановленого зразка про присудження ступеня вищої освіти бакалавр із присвоєнням кваліфікації *бакалавр спеціальної освіти. Учитель-дефектолог. Вихователь дітей з вадами психофізичного розвитку. Асистент учителя загальноосвітнього навчального закладу з інклюзивним та інтегрованим навчанням.*

Атестація здійснюється відкрито і публічно.